

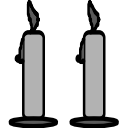
שבת קודש חוקת

מפטירים:
"וַיִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גְבוּר חַיִּל"
(שופטים יא' א')

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

בס"ד
שנה שנים עשר גיליון מספר 40
ה' תשס"ז

חשמונאים (שעון קיץ)
כניסת השבת: 19:29
ציאת השבת: 20:30

עוד מהלכות ברכת שהזיינו עפ"י שו"ע – סימן רכה' ופוסקים אחרונים

הקדמה

1. וכ"ז דווקא כששונה את היין כשהוא תירוש שהוא ניכר שהוא יין חדש אבל אם אינו שונה אותו עד שהוא יין אפילו לא בירך שהחיינו על הענבים אינו מברך עליו שהחיינו אף שהוא יודע שהוא יין חדש משום דאינו ניכר בין חדש לישן. (משנה ברורה)
2. האוכל בשר או עוף או כל מאכל אחר פעם ראשונה בחייו לא מברך עליו "שהחיינו". (ילקוט יוסף ג')
3. האוכל "סאברס" מברך עליו "שהחיינו", כמו כל פרי חדש. (ילקוט יוסף ג')
4. אינו מברך שהחיינו על הבוסר, אלא כשהבשילו האשכולות ענבים; וכן בכל פרי אחר גמרו. (מרן בשו"ע) כלומר שיהיה נגמר הפרי לגמרי וטוב למאכל. (משנה ברורה)
5. כתבו האחרונים בשם הירושלמי שמצווה לאכול מעט מכל מין חדש בשנה, כדי להראות שחביב עליו בריאתו של הקב"ה. (משנה ברורה)

הקדמה

כתב הטור עפ"י הגמרא במסכת ברכות נח: הרואה הכושי והגיחור שהוא אדום הרבה והלווקן שהוא לבן הרבה ואת הקפח והוא שבטנו גדול ומתוך עביו נראית קומתו מקופחת והננס והדרקונס והוא שמלא יבלת ופתיו הראש שכל שערתיו דבוקות זה בזה והפיל והקוף מברך ברוך אתה ה' משנה הבריות והחיגר והקיטע והסומא ומוכה שחין והבוהקנין והוא שמנומר בנקודות דקות אם הם ממעי אמו מברך משנה הבריות ואם נשתנו אחר כך מברך דיין האמת וכתב הראב"ד דווקא על מי שמצטער עליו, כמו בבריות טובות שיש הנאה לרואה. וכתב על כך הבית יוסף שטעמו מסתבר הוא, אלא שקשה מפיל וקוף, שלא שייך בהם מצטער עליהם ובכל זאת.
כתב עוד הראב"ד, שאינו מברך אלא פעם ראשונה שהשינוי עליו גדול מאוד אולם הטור כתב שמברך אחד לשלושים יום.
ראה בריות טובות או בהמה ואילנות טובות אומר ברוך אתה ה' אלוקיני מלך העולם שככה לו בעולמו גם בזה כתב הראב"ד דווקא בפעם ראשונה מברך עליהם ולא יותר ולא על אחרים אלא אם כן ראה נאים מהם:
יא. הרואה כושי וגיחור, דהיינו שהוא אדום הרבה; והלווקן, דהיינו שהוא לבן הרבה והקפח, דהיינו שבטנו גדול ומתוך עוביו נראית קומתו מקופחת, והננס והדרקונה, דהיינו מי שהוא מלא יבלת; ופתוי הראש, שכל שערתיו דבוקות זה בזה, ואת הפיל ואת הקוף, מברך: ברוך אתה ה' אלוקיני מלך העולם משנה הבריות. (מרן בשו"ע)

אמרי בינה – מאמרי זו"ל בשבחו המידות הטובות

השתיקה מהדברים - (אבות פ"א מ"ה): אמר רבן שמעון בן גמליאל: כל מי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה. וכן אמר שלמה המלך, עליו השלום (משלי יז כח): "גם אוויל מחריש חכם יחשב". ואמר החכם: כשאני מדבר, הוא הדיבור מושל בי, כי אם אני מדבר אל האדם שאינו הגון, אותו הדיבור מושל בי ומצריכני להיכנע לפניו ולבקש ממנו מחילה, וכשאני מדבר אני מושל מלאמרו ומלהסתירו.
אמרו רבותינו בילקוט שמעוני: שני דיקולוגין היו עומדים לפני אנדרינוס, אחד היה מלמד על הדיבור שהוא יפה, ואחד מלמד על השתיקה שהיא יפה. אמר המלך לאותו שהיה מלמד על הדיבור שהוא יפה: היאך אתה אומר? אמר לו: מרי! אלמלא הדיבור, היאך הספינות פורשות לים, היאך המתים נגמלים חסד, היאך הכלות משתבחות, היאך משא ומתן בעולם? מיד אמר לו המלך אנדרינוס: יפה דברת!
אמר לו מלמד על השתיקה שהיא יפה: היאך שיבחת את השתיקה? מיד בא לדבר, עמד אותו שהיה מלמד על הדיבור שהוא יפה וסטר, אמר לו המלך: למה סטר אתו? אמר לו: מרי! אני למדתי משלי על שלי, כי למדתי מן הדיבור על הדיבור, וזה בא ללמד משלי על שלי, לכן סטרתי אותו. אמר לו: לא כך אמר שלמה? לא אמר האלוקים שתהיה יושב ושותק כחרש, אלא אמר (משלי י יט): "ברוב דברים לא יחדל פשע וחושך שפתי משכיל", פירוש - חושך ומונע מלדבר בחבירו. (על פי אורחות צדיקים - שער השתיקה)

בבית יוסף הביא שכתוב בתרומת הדשן סימן לג' שמי שאכל ענבים חדשים ובירך עליהם שהחיינו כשישנה אחר כך תירוש צריך לברך שנית, וכן אם אכל ובירך על הגודגניות שקורין קירש"ן חוזר ומברך זמן על אותן שקורין וויקשלי"ן וכן תאנים לבנים ותאנים שחורים שני מינים הם לענין העלאת תרומה והוא הדין לענין ברכת שהחיינו.
לעומת זאת האגור סימן שיח' כתב שמהר"י מולן נסתפק במי שבירך שהחיינו על הענבים אם חוזר ומברך על יין חדש ולכן כתב שמספק אין לברך. והוסיף הבית יוסף - ואני מצאתי בתשובה אשכנזית (תשובת מהר"ל סימן קפ"ג) - מה ששאלת אם יש לברך שהחיינו שנית על יין חדש, כן ולא והלכה זו רפויה ביד. האמת דעתי נוטה שיש לברך כיון שהוא טעם אחר וברכה אחרת הרי יש בזה שני שמחות שונות. ואע"ג שבמסכת עבודה זרה סו. מובא חמרא חדתא בענבי חד טעמא, מכל מקום, לאחר תסיסתו וכן מ' יום הוא עיקר טעמא.
הרמב"ן בחומש דברים יד' כב' - כתב שכל תרומה ומעשר בענבים וזיתים היא מצווה דרבנן ורק בתירוש ויצהר היא מצווה דאורייתא, אם כן תירוש הוא דבר חדש לגמרי, ומכל מקום אני מונע לאכול ענבים קודם ליל שני של ראש השנה.

כמו כן כתב הרשב"א חלק א' סימן רנ' שנשאל מי שבירך על הבוסר שהחיינו אם יברך עוד על הענבים והשיב כי מסתבר, שהעיקר הם הענבים שאין הכל הולך אלא אחר שבח הפרי וגמרו שאם לא כן יברך על הנץ ואח"כ על הבוסר ואח"כ על הענבים ואח"כ על התירוש ואין אלו אלא דברי הכל, אלא אינו מברך על הבוסר אלא כשהבשילו האשכולות ענבים וכן בכל פרי אחר גמרו וברכות אלו של רשות הן ולא של חובה ולפיכך די אם יברך על גמר הפרי עד כאן.

פירסי הלכות

- א. אם בירך שהחיינו על שירזא"ש, כשיאכל גינדא"ש (שני סוגי פרי מאותה משפחה) חוזר ומברך: שהחיינו. (מרן בשו"ע) והם כשני מיני גודגניות, כגון ווינקש"ל וקירש"ן (שני סוגי דובדבנים וכל כיוצא בזה. (הרמ"א בהגה) כלומר אף עלפי שכולם נכנסים תחת סוג מין אחד מכל מקום כשני מינים הם לענין ברכת שהחיינו, כי שתי שמחות הן. (משנה ברורה)
- ב. במגן אברהם ובשאר אחרונים כתבו שאפילו אם אין הם חלוקים בשמם, אם הם חלוקים בטעמן כגון תאנים לבנים ותאנים שחורים ב' מינים הן לזה וצריך לברך על כל אחד ברכת שהחיינו כשאין באין לפניו בבת אחת. (משנה ברורה)
- ג. שני מיני אגסים או שני מיני תפוחים או אגוזים גם כן צריך לברך על כלאחד "שהחיינו" אולם בביאור הגר"א מפקפק בכל זה ומשמע שדעתו שהיות ובעצם הוא מין אחד די במה שבירך בפעם ראשונה וכן בספר "מור וקציעה" הביא בשם אביו "החכם צבי" גם כן כעין זה ממש, אולם לבסוף מצדד שבאמת לשאר עניינים נקראים מין אחד אולם לענין ברכת "שהחיינו" שנתקנה על השמחה שבלב מסתבר נתחדש לו לכל דבר שמחה בפני עצמו. (משנה ברורה)
- ד. אם בירך שהחיינו על ענבים, כשישתה יין חדש אינו חוזר ומברך. (מרן בשו"ע) ואפילו אם שותה אותו אחר ארבעים יום שנתחזק היין ויש לו טעם אחר מן מוהל הענבים, מפני שהכל שמחה אחת היא שבעת שראה אז שאכל הענבים ידע שהיין יצא מהם. (משנה ברורה) בלאו הכי לא נהגו לברך "שהחיינו" על יין חדש, משום שאין בו כל כך שמחה, שהרי יין טוב יותר ממנו. (ילקוט יוסף ג')
- ה. יש מהאחרונים שאומרים שצריך לברך שהחיינו גם על היין החדש משום דיש בו שמחה יתירה מאשר בענבים. על כן טוב שאם בירך שהחיינו על הענבים, אז כשישתה יין חדש יברך תחלה שהחיינו על איזה מין חדש או על מלבוש כדי לפטור גם את היין. (משנה ברורה)

"...ויקחו אליך פרה אדומה תמימה..." (פרק יט' – ב') מובא במדרש, כי כשעלה משה למרום שמע שהקב"ה אומר, אליעזר בני אומר פרה בת שנים, אמר יהי רצון שיצא זה מחלציו.

יש לשאול מדוע התפעל כל כך משה מההלכה שאמר רבי אליעזר "פרה בת שתיים"? נראה לומר כי, הרי מצאנו טעם על מצוות פרה אדומה, שבאה לכפר על חטא העגל, כפי שמפרש רש"י להלן: "תבוא האם ותקנח צואת בנה". הרי אם ננקוט בסברה שבמדרש, כי בני ישראל לא חטאו בעגל הזהב, כי אם רק אנשי הערב רב, לא יהא יסוד לטעם זה.

זאת ועוד, לפי הטעם הנ"ל ההכרח הוא שתהא הפרה בגיל הראוי להולדה, כדי שיתאים לה הביטוי "תבוא האם ותקנח צואת בנה", והלא כלל הוא בידינו שאין פרה מולידה אלא אחרי מלאות לה שלוש שנים כפי שכתבו התוספות במסכת בכורות יט.

לפיכך, מששמע משה את ההלכה של "פרה בת שתיים", היינו בגיל שבו אינה מסוגלת להוליד, אם כן לא יתכן שהפרה באה לכפר על חטא העגל, ואם כן יש להגיע למסקנה שבני ישראל לא חטאו בעגל, כי עם רק אנשי הערב רב – וזהו שעורר כל כך את התפעלותו של משה, לפי שזכות היא זו לישראל, וביקש: "יהי רצון שיצא זה מחלציו"...

חפרוה שרים

"באר הפרוה שרים כרוה נדיבי עם במחקק משענתם" (פרק כא-יח) "באר"- היינו התורה שנמשלה לבאר מים חיים. "חפרוה שרים" – אשר השרים הגדולים, תלמידי החכמים, חופרים וחותרים בה. "כרוה נדיבי עם"- שיכולים לקנותה. "כרוה" מלשון קניה, כמו "אשר כריתי ל", גם נדיבי העם בממונם שוב הם תומכים בלימודי התורה, כפי שנאמר: "עץ חיים היא למחזיקים בה".

גם אלה וגם אלה יש להם חלק בתורה השרים "במחוקק"- בלימוד התורה שלהם, והנדיבים "במשענותם" בסעד ובתמיכה שהם נותנים ללומדי התורה... לפיכך גם דרשה הגמרא את הפסוק דלהלן "וממדבר מתנה וממתנה נחליאל", שהכוונה היא לתורה, כפי שמובא במסכת נדרים נה.

יאסף אהרון

"יאסף אהרון אל עמיו כי לא יבוא אל הארץ... על אשר מריתם את פי למי מריבה" (כ', כ"ד). תוהים כאן חכמי ישראל: מדוע נענש אהרון בעונש כה חמור שלא לבוא אל הארץ היעודה לבני ישראל, הרי נאמר בכתוב שמשה הוא זה שהכה את הסלע ולא אהרון?

אלא, אומרים חכמי ישראל, אין זה מקרה שמספרת לנו התורה שמשה הכה את הסלע פעמיים. למעשה בעובדה זו טמון חלקו של אהרון בחטא מי מריבה. שאילו משה היה מכה את הסלע רק פעם אחת, לא היה מקום להאשים בכך את אהרון שבוודאי הופתע מן המעשה שלא היה תואם את צו הבורא.

שמירת הלשון

(על פי חפץ חיים השיעור היומי)

מלשון הפסוק "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" לומדים חז"ל שהתוכחה צריכה להיעשות בלשון רכה ומבלי לבייש את החוטא. לפיכך, כשאדם מספר רכילות בחברת אחרים, עדיף שהשומע יחליף בעדינות את נושא השיחה ולאחר מכן יוכיח את המספר ביחידות. מותר למחות נגד רכילות באופן שהמספר יחוש אי – נוחות רק כאשר אין דרך אחרת להפסיק את דבריו.

כמו בדיני לשון הרע, כן אסור לשמוע רכילות מפי הורים, אחים, אחיות, בן זוג או בת זוג. קירבה משפחתית אינה הצדקה לדיבורים המעוררים מדנים ומחלוקת בין יהודים.

כאשר אדם שומע דברי רכילות, לא זו בלבד שעליו להתרחק מהם אלא שעליו גם להוכיח את המדבר העובר על מצווה מן התורה. רק כאשר התוכחה עלולה לגרום לכך שהדובר יגדיל עוד יותר את דברי השטנה – עליו להימנע מלהוכיחו.

הערה חשובה

עונת החופשות, הנופש והטיולים קרבה ובאה, חברות טיולים רבות מציעות טיולים באתרים עתיקים וכדומה, ובכללם כנסיות ומנזרים. הצעות אלו ניתנות גם לאלקלוסיה הדתית, אשר פעמים מחוסר ידיעת האיסור שבכך מצטרפים לטיולים אלו. להלן שו"ת בנושא.

שאלה: האם מותר ליהודי לבקר בכנסייה של נוצרים?

תשובה: במסכת עבודה זרה דף יז. מובא, כי יש איסור אפילו להתקרב לפתח הבית של עבודה זרה, שנאמר: "אל תקרב אל פתח ביתה", וכן כתבו התוספות שם.

הרמב"ם בפירושו המשנה שם כתב, שכל עיר השייכת לאומה מן אומות העולם עובדי עבודה זרה, ויש להם בתוכה בית תפילה, שהוא בית עבודה זרה, מעיקר הדין היה צריך לאסור לדור באותה עיר, אבל בעוונותינו או אנוסים בעל כורחנו לשכון בארצותם של עובדי עבודה זרה, ונתקיים בנו בגלותינו, ועבדתם שם אלוקים מעשה ידי אדם עץ ואבן, ואם העיר כולה דינה כן שאסור לדור בתוכה, קל וחומר לבית עבודה זרה עצמו, שאסור לנו כמעט אפילו לראותו, ומכל שכן שאסור לנו בודאי להיכנס לתוכו.

ברמב"ם בסוף פרק יא' מהלכות מאכלות אסורות, מובא שהנוצרים עובדי עבודה זרה הם, וממילא דין כנסייתם כבית עבודה זרה ממש, ולכן ברור מאוד שאסור לבקר בכנסיית הנוצרים.

אומנם יש שדייקו מדברי הרמ"א בהגה סימן קנו', שבני נח לא הוזהרו על השיתוף. שאין בכנסייה שלהם דין בית עבודה זרה, אולם בשו"ת נודע ביהודה תנינא חלק יורה דעה סימן קמח' כתב, כי טעות הוא בידם, ואמת שאין הכוונה כן, אלא לומר שכשהגוי נשבע בעבודה זרה עם שיתוף שם שמים ואינו אומר אלי אתה, אינו מזהר על כך וכו'.

לפי זה לפי מה שנוהגים הנוצרים בכנסייה שתופסים שם דרך אלהות בקידה והשתחוויה, בודאי שיש להם דין עובדי עבודה זרה, וכדברי הרמב"ם והפוסקים שכתבו שהנוצרים עובדי עבודה זרה הם.

רבינו יהודה החסיד בספר חסידים כתב: נוכרי אחד היה חייב ליהודי כסף, וכשהיה תובע ממנו חובו היה הנוכרי בורח לבית תפילתם, ופעם אחת נכשל היהודי ונכנס אחריו לבית העבודה זרה לתבוע חובו, ושוב נתחרט על כך, ושאל לחכם להורות לו דרך תשובה, והשיבו שבכל שנה באותו יום שנכנס לבית עבודה זרה יתענה, וכן היה נוהג כל ימיו, ומעשה, היה מתענה כל ימיו.

גם מרן החיד"א כתב בספר "ברית עולם" ובספר "שיורי ברכה" לאסור כניסה לכנסיות, וכן פסק הגאון רבי חיים פלאג' בשו"ת "חיים ביד", שהדבר ברור בתלמוד ובפוסקים שאיסור חמור הוא להיכנס בבית תפילתם, והביא דברי להקת הפוסקים שהחמירו באיסור זה מאד.

הגאון רבי דוד זילברשטיין בספר "שבילי דוד" פסק שאיסור כניסה לכנסייה של נוצרים הוא איסור תורה ולכן אין להתירו אפילו במקום שיש חשש איבה, פן ישנאו אותנו הגויים על כך, וכן כתב רבי אליעזר דייטש, וכן פסק הרב עובדיה דאיה בשו"ת "ישכיל עבד".

סיכום: הדבר ברור שאסור בהחלט לבקר בכנסיות של נוצרים, ועל מדריכי תיירות להישמר ולהיזהר מאוד לבל ישלחו ולא ישלילו יהודים המבקרים בישראל להובילם אל כנסיות הנוצרים, שיש בזה איסור משום ולפני עור לא תיתן מכשול.

לשומעים ינעם ועלים תבוא ברכת טוב. (עפ"י שו"ת יחוה דעת ד' – מה')

גְּדוּלְתוֹ יִשְׂרָאֵל

רבי זיים הלברשטאם מצאנו – בעל דברי חיים ומייסד שושלת צנז – נולד בשנת ה' – תקנ"ג. למד אצל רבי משה יהושע העשיל אורנשטיין ואצל רבי נפתלי מרופשיץ והוסמך לרבנות ע"י חמיו. גאוניותו וצדקותו ותפילתו היה לשם דבר דבר שכינוהו עמוד התורה העבודה והחסד, היה חתנו של ה"ברוך טעם" וגיסו של ה"מנחת חינוך".

עני מרוד היה כל ימי חייו. ברגעיו האחרונים היה מייחד יחודים נפלאים, על כל אבר מאברי גופו, עד שהחזיר נשמתו ליוצרה בקדושה ובטהרה. היה זה ביום רביעי בשבת, כ"ה לחודש ניסן, שנת תרל"ו.

מחיבוריו שו"ת דברי חיים, ודברי חיים על מקוואות. גאוני דורו הרבו עמו במשא ומתן, כמו הנתיבות והחתם סופר ועוד.

סיפור השבוע

זאת, הבית נשאר על תילו, הילדים לבושים כהלכה, בטוח הייתי כי עברתם להתגורר לחורבה עלובה ומתכלכלים הנכם מקיבוץ נדבות, החלום חולם אני? האם זוהי מציאות? או שמא אתעורר עוד רגע קט ואמצא עצמי בחדר המזוהם של כלאי? בני המשפחה מחו דמעותיהם. האשה הגישה לשלחן סעודה החגיגית שהכינה לכבוד השחרור. כאשר נח מעט האסיר לשעבר, ואכל לשובע, גילתה לו אשתו את הסוד. כי רק בזכותו של אותו של אותו מקבץ נדבות זקן, יכלה להמשיך בשגרת חייה, על אף מאסרו. עורך הדין הנדהם החל פוסע בחדר אילך ואילך, מעלה עשן מן הסיגר התקוע בפיו.

בשום אופן לא יכול היה להבין את הדבר. יהודי זקן שהושלך מן הבית בחרפה, בגשם ובקור, תמך בבני משפחתו שנתיים ימים!! הצילים מחרפת רעב ואפילו מכיליון איך יתכן הדבר?!

"עלי לראות את האדם הזה עוד היום! מלאך הוא! מלאך משמים! היודעת את היכן מתגורר הוא אותו קדוש?" האשה נענעה בראשה. עורך הדין הכפוף קמעא משך עליו את מעילו ובצעדים מהירים פנה אל עבר השכונה בה מתגורר רבי נחום מהורודבא.

כאשר נפתחה לפניו דלת הבית הקטן פרץ עורך הדין בבכי. הוא נשק את ידיו של הצדיק בהרטיבו אותה בדמעותיו. "רבי! סלח נא לי! איש קדוש מחל נא לי! מלאך משמים כפר נא לי! אין מילים בפי, השפל והנבזה, להודות לך על נדיבותך וצדקנותך, חייבים אנו לך תודה על חיינו, אני ובני ביתי..." רבי נחום חיך בטוב לב ואיחל לו לעורך הדין חיים טובים ומאשרים. כל אותה דרך חזרה מביתו של הצדיק למעונו שלו, היה עורך הדין שקוע ברעיונותיו.

כששב הביתה כל כלו ליהט מהתרגשות פנה אל זוגתו: "עם אשר זכה ויצאו מעמו אנשים כאלו, אינו עם פשוט, תועים היינו עד עתה תועים בדרכנו, בעטנו בכל הקדוש והיקר..." "אך עדין לא מאוחר" –סיים במחותו את דמעותיו.

ברכות

מזל טוב לאחיקם גבריאל ואביה רבקה עזרד ה"ו לרגל נישואיהם. יהי רצון שיזכו להשכין השכינה בביתם בהקמת בית כשר ונאמן המושתת כל יסודות איתנים של אהבת תורה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

מזל טוב לישי ולאה קרייטנברג ה"ו לרגל הולדת בתם טליה. יהי רצון מלפני שוכן מרומים שתזכו לגדלה באושר, שמחה ונחת לאהבת תורה ויראת שמים, ותמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

תשובות זוכה

התשובות הנכונות לפרשת שלח לך הם:

1- ג' 2- ב' 3- ד' 4- ב' 5- ב' 6- ב' 7- א' 8- ג' 9- ג' 10- ג' 11- ב' 12- ג' עקב אילוצים, שם הזוכה בהגרלת פרשת שלח לך יפורסם א"ה בגיליון הבא

תקציר משיבועות שיעברו: הצדיק איש החסד, רבי נחום עסק במסירות בעבודת הקודש של איסוף צדקה מהציבור. לרוב הגישו לו את הצדקה בחפץ לב. בבוקר קר ואפרורי, עצר לפני בית נאה מוקף חצר וגינה, בו גר עורך הדין וינגוט ובני משפחתו. כששמע בעל הבית כי הוא מבקש צדקה, צעק עליו וגידף אותו. רבי נחום, פנה ושב על עקבותיו. אשת בעל הבית השקיפה מהחלון בדמותו המבוסס בבוץ. מר וינגוט הלך אל מר קירשנקרוג, שהיה פקיד בכיר של שר האוצר, וידידו הנאמן. מר קירשנקרוג נהג "הבליע" לכיסו סכומים נכבדים מקופת הממשלה, ומדי פעם היה מעניק למר וינגוט "מתנות" נאות. בתמורה הבטיח לו מר וינגוט לעמוד לימינו ביום צרה. אולם כעבור מספר שבועות חשדו בהם, הם נעצרו ונשפטו מר קירשנקרוג לחמש שנות מאסר, וסולק מתפקידו. מר וינגוט לשנתיים מאסר.

מספר ימים שוטטה גברת וינגוט בביתה המפואר מדוכאת, אחרי כן החלה לטכס עצות כיצד לחלץ את בעלה מהכלא. עורכי דין ידידי בעלה, הפנו לה עורך ולא עזרו לה. גם עורכי הדין ששכרה תמורת הון עתק לא הועילו לה. בוקר אחד, הביטה בארנקה ולא מצאה בו פרוטה, אפילו כדי לקנות לחם לילדה... היא הביטה סביבה בעיניים מלאות דמע. בביתה היו כלים נאים ויקרים, תמורתם תוכל לקבל כסף, אולם איך תיפרד מכלים היקרים לליבה. היא ישבה בבית קודרת, הילדים בוכים, ולא יכולה להחליט, אם למכור את הרכוש או לגווע ברעב. בעוד היא יושבת קפואה בבית, נשמעה נקישה על הדלת. בפתח עמד היהודי הקשיש שבעלה סילק לפני כמה שבועות כשבא לבקש תרומה. הוא אמר כי שמע כי בעלה נאסר וכי בא להציע עזרה. האשה פרצה בבכי. הוא היה האדם הראשון שהציע לה עזרה. רבי נחום שאל אותה: "לאיזה סכום זקוקה את כדי לכלכל את הבית למשך שבוע ימים?"... אחרי מחשבה היא ענתה לו באנחה כי נדרש לה עשרים וחמישה רובל לשבוע. רבי נחום הוציא צרור מכיסו, וממנו נתן לה עשרים וחמישה רובל. ואמר "ריבוננו של עולם זן ומכלכל כל יצוריו, בעזרתו אביא אם ירצה השם סכום כזה מידי שבוע בשבוע". היהודי הזקן והרחום העניק לה את הכסף. ואז הופיע חיוך של אושר פניה החיוך הראשון מהיום בו נאסר בעלה.

רבי נחום המשיך להביא לה את סכום הקצבה השבועית בצרוף מלות עידוד. ויעץ לה לא למכור שום חפץ מחפצי בעלה, מוטב לה להסתפק במועט ולא להחסיר בו מן החפצים אשר בעלה רגיל בהם.

שנתיים ישב עורך הדין וינגוט בכלאו, שנתיים ימים שבהם הרגיש האסיר כל רגע וכל דקה של כל שעה ביממה. תנאי המאסר גרמו השרו עליו רוח נכאה. כשתמו ימי מאסרו היה מר וינגוט אדם שבור ברוחו וגופו. הוא חזר הביתה בלילה כי התבייש להראות בדמות של אסיר יוצא היוצא לחופשי. אשתו המתינה בחוץ כלה רועדת מהתרגשות. האסיר

סוף דבר: בעודה עומדת רועדת מהתרגשות הופיע האסיר המשחרר. גבו נכפף ושיבה זרקה בשערו על אף גילו הצעיר. חיש נכנסו לעגלה שהמתינה, האשה הורתה לרכב את כוון הנסיעה. עורך הדין הביט בהשתאות בדרך החולפת על פניו. הוא נשם את האוויר החופשי מלאו ריאותיו אך מחמת התרגשות כמעט לא הפיק הגה. כאשר הגיעו הביתה שם מצא הכל כבאותו יום בו עזבו פרצו רגשותיו החוצה, בקול חנוק ומתייפח דבר נרגשות. "אינני מבין, אינני קולט

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

מורי ורבי יעקב (מימון) בן ר' משה וסולטנה חורי ע"ה יחיאל (יחיא) בן יוסף ונעמה ארז ז"ל אבי מורי ששון בר שמחה בוחניק ז"ל רחמים בן ורדה נחום ז"ל רחמים בן פדילה מססה ז"ל הרב שמעון בן הרב יוסף גאוי ז"ל רפאל בן אסתר פוזיילוב ז"ל דוד ניסים בן רחמה הכהן ז"ל יוסף בן מסעודה בן סדון ז"ל שלום בן מזל מזרחי ז"ל

חנה (חנינה) בת בודה עמור ז"ל רחל בת מסעודה אלבז ז"ל ברכוסה בת אסתר שואשו ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.א

יהי רצון שישלח הקב"ה רפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל ובכללם ל:

אברהם בן מסעודה אמיר ה"ו שמעון בן רחמה דנינו ה"ו הילד בן ציון יונה בן חנה אביגיל ה"ו נוריאל בן גוהרה נאמן ה"ו לימור בת רינה נעים ה"ו זינה בת בואנו ניאזוב ה"ו נירית בת מזל אהרוני ה"ו שרה מזל טוב בת לאה סימן טוב ה"ו

מאוצרות התורה לילדים

ילדים יקרים בפרשתנו נקרא על מצוות פרה אדומה, שבעזרת האפר שנוצר משריפתה טיהרו אנשים שנטמאו בטומאה חמורה – טומאת מת. תשע פרות אדומות נשרפו מימי משה רבנו ועד לחורבן בית המקדש השני. את הפרה העשירית יעשה בעתיד המשיח, כשיגאל את עם ישראל, יבא לטהרם מטומאתם.

בהמשך הפרשה מוזכרת מיתת מרים הנביאה אחות משה ואהרן. כאשר הושם משה בתיבה והונח ביאור, התייצבה אותו מרים לראות מה יעשה לו, עד שבאה בת פרעה ולקחה אותו. בזכות אותה המתנה ליד מי היאור, זכתה מרים שבזכותה ניתנה לישראל באר מים.

אותה באר ליוותה את ישראל בכל מסעותיהם במדבר. כאשר יצאו למסע – מלאו כלים במים מהבאר וכשהחלו במסע נסתמה הבאר. בסוף המסע כשהגיעו למקום החניה שבה הבאר ונתנה את מימיה. והנה בהגיעם לקדש מדבר צין, מתה מרים במיתת נשיקה. הדבר היה בעשירי לחודש ניסן. בני ישראל קברו אותה מיד, ולא הספידו אותה לפני הקבורה ואף לא עשו הספד אחרי הקבורה. מדוע? מפני שהדבר ארע בהיותם על גבול ארץ אדום, סמוך לכניסה לארץ, וישראל חששו, שמא יהיו טמאים להקרבת קורבן הפסח במועדו. אולם טעות הייתה בידם, כי המתים במיתת נשיקה אינם מטמאים.

שאלות לילדי כיתות א' עד ג' (לפחות חלק מהשאלות עפ"י "אוצרות התורה לילדים" שלמעלה)

- מדוע זכתה מרים לכך שהבאר שנלוותה לבני ישראל במדבר הייתה בזכותה?
  - גרמה לנשים להודות לה' על קריעת ים סוף. ב. המתינה ושמרה על משה ליד היאור. ג. המשיכה לילד, נגד ציווי פרעה. ד. כל התשובות נכונות.
- מה קרה לבני ישראל אחרי שנפטר אהרן הכהן?
  - נסתלקו ענני הכבוד. ב. נסתלקה הבאר שסיפקה להם מים. ג. נפסקה האספקה של המן. ד. כל תשובות נכונות.
- כל מי שהביט את נחש הנחושת שעשה משה נרפא, כיצד זה קרה?
  - לנחש יש סגולות רפואיות. ב. בדרך נס. ג. כשהסתכלו כלפי מעלה שיעבדו את ליבם לה' ונרפאו. ד. אף תשובה לא נכונה.
- מה הייתה תגובת מלך אדום כשבני ישראל רצו לעבור בארצו?
  - הסכים ואפילו הציע להם אוכל. ב. הסכים בתנאי שלא יבקשו אוכל. ג. סירב ויצא לקראתם עם צבאו. ד. אף תשובה לא נכונה.

שאלות עפ"י רש"י לכיתות ד' זה'

- "פרה אדומה תמימה" מה הכוונה "אדומה תמימה"?
  - שגדלה בארץ אדום. ב. ללמדנו שאם היו לה שתי שערות שחורות או יותר פסולה. ג. אף פעם לא נגחה. ד. ב ו-ג נכונות.
- על אהרן הכהן נאמר: "ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" מדוע בכו על אהרן כל בית ישראל?
  - כך המנהג לכהן גדול. ב. מפני שהיה רודף שלום ומכניס אהבה בניהם. ג. על ענני הכבוד שהסתלקו. ד. ב' וג' נכונות.
- "וישמע הכנעני..." (פרק כא) ה"כנעני" - לאיזה עם הכוונה?
  - לסיחון וכל עמו. ב. לעמלק. ג. לגבעונים. ד. לכנעניים יושבי הארץ.
- הכנענים נלחמו בישראל וכתוב "... וילחם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִמֶּנּוּ שָׁבִי" (פרק כא) כמה שבויים לקחו?
  - שני שבויים. ב. שפחה אחת. ג. ארבעה אנשים. ד. לא ידוע כמה שבויים לקחו.

שאלות עפ"י רש"י לכיתות ו' עד ח'

- "ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע..." (פרק כ) כיצד היה מקום שם לכולם?
  - בצפיפות רבה. ב. לא כולם באו, אלא שלחו נציגים. ג. בנס. ד. לא באו כולם יחד אלא לפי בשלבים, הקטנים, הנשים וכו'.
- "המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה' ויקדש בם" (פרק כ) - לפי פירוש הרמב"ן מה הכוונה "ויקדש בם"?
  - משה ואהרן מתו על ידם. ב. היה קידוש ה' כי גם העמים מסביב ראו את הנס. ג. היה קידוש ה' כי כל העם ראו את הנס. א' וג' נכונות.

שאלות לכיתות ה' עד ח' – ממפרשים אחרים על התורה

- "... ונתן עליו מים חיים אל כלל" (פרק יט) - לפי פירוש הרמב"ן על הפסוק, מה צריך לשים בכלי קודם את האפר או את המים?
  - את האפר ואז את המים. ב. את המים ואחר כך את האפר. ג. לא משנה מה בא קודם. ד. בכלי חרט קודם את האפר ובכלי מתכת קודם המים.
- "המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה' ויקדש בם" (פרק כ) - לפי פירוש הרמב"ן מה הכוונה "ויקדש בם"?
  - משה ואהרן מתו על ידם. ב. היה קידוש ה' כי גם העמים מסביב ראו את הנס. ג. היה קידוש ה' כי כל העם ראו את הנס. א' וג' נכונות.

לימוד פורה ומהנה

כללי השתתפות

- להניח בתיבה בבית הכנסת הספרדי המרכזי, בבית משפחת בוחניק. או לדוא"ל - nimsin@zahav.net.il בתוך שבועיים.
- בין הפותרים נכון יוגרל ספר או שובר קניה בסך 20 ₪ למימוש בכלבו כוכבי, או במתנת חן. המתמידים חומש מלא יזכו בפרס ללא הגרלה.